

Ministerie van Justitie en Veiligheid
Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur
Ministerie van Economische Zaken

Betreft: Zienswijze Bionext op herziening pachtregelgeving
Ingediend via internetconsultatie.nl

Ede, 4 februari 2026

Geachte heer, mevrouw,

Bionext heeft kennisgenomen van het wetsvoorstel tot herziening van de pachtregelgeving, zoals voorbereid door het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN) en het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV), en maakt graag gebruik van de mogelijkheid om te reageren.

Bionext is de ketenorganisatie voor de biologische landbouw en voeding in Nederland. Vanuit deze rol vertegenwoordigt Bionext de belangen van de biologische sector en zet zij zich in voor een landbouwsysteem dat bijdraagt aan maatschappelijke opgaven op het gebied van bodemkwaliteit, biodiversiteit, waterkwaliteit en klimaat. In deze zienswijze reageert Bionext vanuit het perspectief van de maatschappelijk verantwoord verpachter en beschouwt zij pacht als een cruciaal instrument voor de landbouwtransitie.

De Nederlandse landbouw staat voor een ingrijpende transitie. Het kabinet heeft de ambitie uitgesproken om in 2030 toe te werken naar 15% biologische landbouw. Het realiseren van deze doelstelling vereist dat biologische boeren toegang hebben tot geschikte en betaalbare grond, met voldoende zekerheid om te kunnen investeren. De inrichting van het pachtstelsel is daarvoor van doorslaggevend belang.

Hieronder gaan wij in op de door u gestelde vragen.

1. Wat is uw mening over het voorgestelde wetsvoorstel en de memorie van toelichting?

Bionext verwelkomt de herziening van de pachtregelgeving en onderschrijft de doelstelling om te komen tot een toekomstbestendig pachtstelsel dat langjarige pacht stimuleert en investeringen in duurzaam grondgebruik mogelijk maakt. De huidige pachtpraktijk, waarin kortlopende pacht en prijsdominantie veelvuldig voorkomen, belemmert investeringen in bodemkwaliteit en staat de ontwikkeling van duurzame en biologische landbouw in de weg.

Het kabinet heeft de ambitie uitgesproken om in 2030 15% van het landbouwareaal biologisch te beheren. Vanuit het perspectief van de verpachter is duidelijk dat deze doelstelling zonder aanpassing van de pachtregelgeving niet haalbaar is. Verpachters spelen een sleutelrol in het

realiseren van deze ambitie door voorwaarden te stellen aan gebruik, duur en duurzaamheid van pachtgronden.

Bionext waardeert dat het wetsvoorstel ruimte biedt voor duurzaamheidsafspraken, maar acht de uitwerking daarvan in de memorie van toelichting nog te vrijblijvend. Wij zien hier een belangrijke kans om pacht expliciet in te zetten als sturend instrument voor de landbouwtransitie en om meer duidelijkheid en rechtszekerheid te bieden aan maatschappelijk verantwoorde verpachters.

Wij willen daarom voorstellen om biologisch als één van de mogelijke duurzaamheidsafspraken vast te leggen in de nog op te stellen AMvB, als nadere uitwerking van de memorie van toelichting. Omdat biologisch publiekrechtelijk is vastgelegd in de Landbouwkwaliteitswet en verschillende EU verordeningen, is dit juridisch ook goed mogelijk en is het in lijn met beleid en bestaande wetgeving. Voor maatschappelijk verantwoorde verpachters geeft dit een verlichting van de administratieve lastendruk, omdat de controle op de duurzaamheidsafspraken eenvoudig is met een jaarlijkse check op aanwezigheid van een Skal certificaat voor biologische productie.

Door biologisch landbouwbeheer op deze wijze expliciet te verankeren, kan pacht effectief worden ingezet als beleidsinstrument ter ondersteuning van de kabinetsdoelstelling om in 2030 ten minste 15% van het landbouwareaal biologisch te beheren.

2. Wat vindt u van de nieuwe pachtvormen standaardpacht, continuatiepacht en kortlopende pacht?

Bionext staat positief tegenover de introductie van de nieuwe pachtvormen en de verschuiving die hiermee wordt ingezet:

- Standaardpacht met een minimale looptijd van 24 jaar biedt verpachters de mogelijkheid om langjarig duurzaam grondgebruik te borgen en sluit goed aan bij de investeringshorizon van biologische landbouw.
- Continuatiepacht draagt bij aan rechtszekerheid voor bestaande pachtrelaties en behoud van opgebouwde bodemkwaliteit.
- Kortlopende pacht blijft beschikbaar als instrument voor specifieke situaties, maar wordt terecht financieel minder aantrekkelijk gemaakt.

Deze balans tussen zekerheid en flexibiliteit achten wij wenselijk. Positief is ook de verbreding van het melioratierecht, waardoor investeringen in bodemkwaliteit en grondverbetering beter worden gewaardeerd. Dit sluit aan bij het langetermijnbelang van maatschappelijk verantwoord verpachters.

3. Wat vindt u van de invulling van de nieuwe pachtvorm natuurlandpacht en de gevolgen voor terreinbeherende organisaties?

Bionext ziet natuurlandpacht als een kansrijke pachtvorm voor samenwerking tussen terreinbeherende organisaties en (biologische) boeren. Biologische landbouw draagt als systeem al bij aan natuurdoelen en biedt daarmee een logisch aanknopingspunt voor natuurlandpacht.

Vanuit het perspectief van de verpachter is het van belang dat natuurlandpacht voldoende langjarig perspectief biedt om investeringen rendabel te maken, ruimte laat voor maatwerk per perceel en natuurdoel en uitvoerbaar blijft in de praktijk.

De mogelijkheid tot tussentijdse herziening van beheervoorwaarden kan bijdragen aan flexibiliteit voor terreinbeherende organisaties, maar mag niet leiden tot structurele onzekerheid voor de pachter. Voor succesvolle natuurlandbouw is een zorgvuldige balans nodig tussen flexibiliteit en rechtszekerheid.

4. Wat vindt u van de opzeggingsgrond 'AOW-toets'?

Bionext staat positief tegenover de invoering van de AOW-toets als opzeggingsgrond. Vanuit het perspectief van de verpachter draagt deze maatregel bij aan het beschikbaar houden van schaarse pachtgronden voor actief ondernemende boeren.

Gegeven de grote vraag naar pachtgrond en de maatschappelijke opgaven in de landbouw achten wij het gerechtvaardigd dat pachtgronden primair worden ingezet voor ondernemers die actief bijdragen aan de toekomst van de sector. De AOW-toets kan daarmee bijdragen aan doorstroming en perspectief, mits zorgvuldig toegepast.

5. Wat vindt u dat er moet gebeuren als een overeenkomst niet voldoet aan het toetsingskader van de grondkamer?

Bionext is van mening dat de grondkamer bij toetsing van pachtovereenkomsten primair moet sturen op aanpassing in plaats van afwijzing. Wanneer een overeenkomst niet voldoet aan het toetsingskader, zouden partijen de gelegenheid moeten krijgen om deze in overeenstemming te brengen met de wettelijke vereisten. Dit bevordert maatwerk, rechtszekerheid, samenwerking tussen pachter en verpachter en een efficiënte uitvoering van het nieuwe pachtstelsel. Een corrigerende en begeleidende rol van de grondkamer achten wij wenselijker dan een strikt afwijzende benadering.

6. In hoeverre zou de wetswijziging van toepassing moeten zijn op bestaande pachtovereenkomsten?

Bionext onderschrijft het belang van overgangsrecht voor bestaande pachtovereenkomsten, omwille van rechtszekerheid en draagvlak bij zowel pachters als verpachters. Lopende contracten dienen niet abrupt onder het nieuwe regime te worden gebracht.

Tegelijkertijd roept Bionext de overheid op om op eigen gronden actief het goede voorbeeld te geven, in lijn met eerder aangenomen moties. Een vast percentage van overheidsgronden zou beschikbaar moeten komen voor biologische landbouw, met een geleidelijke verhoging in de tijd. Dit draagt concreet bij aan de realisatie van de 15%-doelstelling voor biologische landbouw in 2030.

In het bijzonder op overheidsgronden binnen (opkomende) bio regio's kan deze voorbeeldrol betekenisvol worden ingevuld. Door deze gronden langjarig en onder passende pachtvoorwaarden beschikbaar te stellen voor biologische landbouw, kan de overheid bijdragen aan de versterking van regionale voedselketens, gebiedsgerichte samenwerking en samenhang tussen landbouw-, natuur- en voedselbeleid.

Tot slot

Bionext ziet in de herziening van de pachtregelgeving een noodzakelijke en kansrijke stap om pacht in te zetten als hefboom voor de landbouwtransitie. Vanuit het perspectief van de maatschappelijk verantwoord verpachter pleiten wij voor een pachtstelsel dat langjarige zekerheid, betaalbaarheid en duurzame doelen met elkaar verbindt.

Bionext is graag bereid om hierover desgewenst verder in gesprek te gaan.

Met vriendelijke groet,

Jean-Paul Lindeboom
Algemeen directeur
Coöperatieve Vereniging Bionext U.A.